

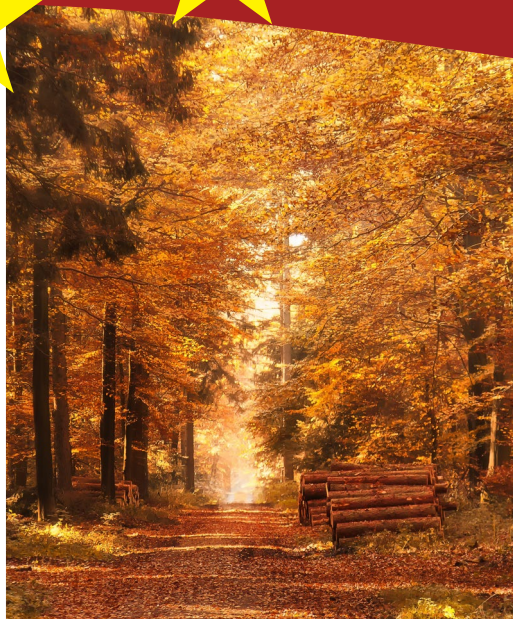
Nasza Euro

Biuletyn Krajowej
Sieci Obszarów Wiejskich
Województwa Wielkopolskiego

PROW incja

3/2018

ISSN 2083-4063

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Co dał nam PROW?	4
Beneficjenci PROW inwestują w gospodarkę komunalną	6
Targowisko to miejsce, które powinno tętnić życiem	8
W gminie Połajewo będą scalać grunty	9
Pogłębiamy współpracę partnerską z rumuńskim Sibiu	10
Wielkopolska Sieć Dziedzictwa Kulinarnego świętuje 10-lecie	12
Stawiszyn dba o tradycję	14
Wielkopolskie mleczarstwo ma się dobrze	15

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Teksty:

Adrian Kapuściński

Opracowanie graficzne i druk:

S-print s.c.
www.s-print.com.pl

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

od trzech lat Samorząd Województwa Wielkopolskiego uczestniczy we wdrażaniu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. W tym okresie udało się zakontraktować środki rzędu 365 milionów złotych, które przeznaczyliśmy na poprawę komfortu i jakości życia mieszkańców wielkopolskiej wsi. Dzięki unijnej pomocy powstają nowe odcinki dróg, poprawia się stan gospodarki wodno-ściekowej w regionie, dostęp do obiektów użyteczności publicznej, m.in. targowisk, na których można zakupić produkty pochodzące prosto od rolnika. Program wspiera też przedsiębiorców na obszarach wiejskich, oferując im realną pomoc na rozpoczęcie działalności lub jej rozwijanie. Fundusze europejskie wspomagają budowę niekomercyjnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, aktywizują mieszkańców i skupiają ich wokół całego szeregu wspólnych inicjatyw. W sierpniu 2018 roku, w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu, odbyła się konferencja podsumowująca dotychczasowe efekty wdrażania PROW 2014–2020 w województwie wielkopolskim. W tym wydaniu biuletynu opowiadam o tym, co konkretnie udało się zrobić dla naszego regionu w minionych trzech latach.

Stopniowo postępuje realizacja inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, na dofinansowanie których w 2017 roku podpisałem umowy z beneficjentami Programu. 66,7 miliona złotych, które wówczas zakontraktowaliśmy dla gmin i zakładów gospodarki komunalnej, umożliwiło rozpoczęcie 55. zadań. Wiele z nich z powodzeniem już zrealizowano, a mieszkańcy mogą korzystać z powstałej infrastruktury. Zachęcam do zapoznania się z artykułem na ten temat.

W bieżącym wydaniu biuletynu „Nasza euroPROWincja” przedstawiamy nowe targowisko w Jaraczewie. Jest to pierwszy tego typu obiekt w Wielkopolsce, który powstał dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020. Z lektury czasopisma dowiecie się Państwo również o pomocy przyznanej Powiatowi Czarnkowsko-Trzcianeckiemu na przeprowadzenie operacji scalenia gruntów.

Województwo Wielkopolskie angażuje się w wydarzenia, które mają na celu promocję kultury i dziedzictwa kulinarnego naszego regionu. Na początku sierpnia 2018 roku, wspólnie z delegacją Województwa, uczestniczyłem w Festiwalu Pieśni Gór w Rumunii. Gospodarzem tego niezwykłego święta muzyki ludowej był Okręg Sibiu, z którym od 22 maja 2018 roku łączą nas oficjalne więzi partnerskie. W ramach festiwalu wielkopolski folklor zaprezentował Zespół Pieśni i Tańca „Wielkopolanie”. W tym roku świętowaliśmy również 10. rocznicę powstania Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska. Dzięki projektowi o zasięgu europejskim, od dekady promujemy tradycyjne smaki regionu, wspierając wytwórców zdrowej żywności, opartej o lokalnie dostępne składniki. Obejmujemy również patronatem przedsięwzięcia organizowane przez Partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Na łamach biuletynu przedstawiamy relacje z Parady Straży Grobu Pańskiego w Stawiszynie oraz Wielkopolskiego Święta Mleka i Powiatu Kolskiego, które odbyły się w sierpniu tego roku.

Serdecznie zachęcam do lektury.

Co dał nam PROW?

O konferencji podsumowującej efekty wdrażania Programu mówi Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski.

Fot. Adrian Kapuściński

W Urzędzie Marszałkowskim odbyła się konferencja podsumowująca dotychczasową realizację działań wdrażanych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Jakie najważniejsze wnioski płyną z tego spotkania?

— Podsumowaliśmy to, co udało się do tej pory wykonać dzięki funduszom europejskim. 365 milionów złotych to kwota środków, jaką przyznano dotychczas beneficjentom PROW 2014–2020 w wyniku podpisanych umów. Ta pomoc finansowa ma niebagatelne znaczenie dla rozwoju terenów wiejskich w naszym województwie. Oczywiście potrzeby wielokrotnie przekraczają dostępne pule środków, ale można powiedzieć, że jest to okoliczność mobilizująca wnioskodawców do realizacji przemysłowych i racjonalnych przedsięwzięć. Jakość składanych wniosków stale się zwiększa, ponieważ beneficjenci są bogatsi o doświadczenia zebrane w poprzedniej perspektywie programowej.

A zatem jakie nabory wniosków zostały dotychczas rozstrzygnięte i ile pieniędzy w ramach realizowanych działań przyznano już beneficjentom?

— Cieszę się, że mamy wysoką kontraktację środków w ramach PROW 2014–2020. Pierwsze umowy z beneficjentami podpisałem w 2016 roku. Przez dwa i pół roku zakontraktowaliśmy 67% dostępnego dla naszego województwa limitu środków. Wskaźnik ten będzie wkrótce jeszcze wyższy, bo w najbliższym czasie podpiszę w imieniu Samorządu Województwa umowy z beneficjentami, którzy aplikowali o wsparcie inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne, inwestycji zakładających kształtowanie przestrzeni publicznej, a także ochronę zabytków i budownictwa tradycyjnego. Na te cele mamy do dyspozycji około 35 milionów złotych.

Biorąc pod uwagę dofinansowanie projektów infrastrukturalnych, jako pierwszy rozstrzygnięty został nabór dotyczący budowy lub modernizacji dróg lokalnych. Wielkopolskie gminy i powiaty podpisały umowy zakładające wsparcie rządu 106 milionów złotych. Dzięki tym środkom w mniejszych miejscowościach naszego regionu powstaje około 268 km nowych dróg. Łącznie dofinansowano 148 inwestycji. Ponad dwie trzecie z nich zostało już zakończonych, a nowe drogi oddano do użytku.

Wielkopolscy beneficjenci PROW 2014–2020 realizują też 55 zadań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej. Wartość unijnego dofinansowania dla tych zadań to 67 milionów złotych. W listopadzie 2017 roku zakontraktowaliśmy 10,5 miliona złotych na inwestycje w targowiska lub obiekty przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów. Umowy w tej sprawie podpisało 15. wielkopolskich gmin. Powiaty pleszewski i czarnkowsko-trzcianecki realizują z kolei projekty scalania gruntów.

Podczas konferencji wielokrotnie podkreślano istotną rolę lokalnych grup działania w dystrybucji środków unijnych w ramach PROW 2014–2020. Jak można scharakteryzować te grupy?

— Lokalne Grupy Działania stanowią ważne ogniwo Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Są to stowarzyszenia, których funkcjonowanie opiera się na partnerstwie trójsektorowym. Łączą sektor publiczny, prywatny oraz organizacje pozarządowe z terenu kilku, a czasem kilkunastu sąsiadujących ze sobą gmin. W wyniku ich współpracy, w drugiej połowie 2015 roku powstały strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Dokumenty te określają podstawowe obszary, wymagające wsparcia na poziomie lokalnym. W maju 2016 roku Samorząd Województwa Wiel-

REALIZACJA PROW

kopolskiego przekazał 29. lokalnym grupom działania środki w wysokości 320 milionów złotych. Pieniądze są dystrybuowane w wyniku naborów wniosków ogłaszanych przez LGD. Najlepsze projekty trafiają do oceny prowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu, gdzie podpisywane są też umowy. Dotychczas złożono 1968 takich wniosków oraz podpisano 788 umów o wartości 115 milionów złotych. Beneficjentami są gminy, stowarzyszenia, fundacje, ochotnicze straże pożarne, a także przedsiębiorcy. Poza wdrażaniem strategii, LGD realizują jeszcze projekty współpracy, projekty grantowe oraz operacje własne.

Czy nadal można będzie aplikować o środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020?

— Nabory wniosków, prowadzone bezpośrednio przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, zostały już zakończone. O środki można jednak wciąż ubiegać się za pośrednictwem lokalnych grup działania, które przeprowadzają nabory zgodnie z harmonogramami przyjętymi w strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Można się z nimi zapoznać odwiedzając portale internetowe grup. Ich adresy są dostępne m.in. na stronie www.dprow.umww.pl w zakładce „Lokalne Grupy Działania”. Serdecznie zachęcam do korzystania ze wsparcia oferowanego przez LGD. Jest to dogodna forma finansowania inicjatyw oddolnych, tak bardzo potrzebnych i integrujących małe społeczności wiejskie.

W prezentacji podsumowującej dotychczasową realizację programu pojawił się temat Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Jakie korzyści płyną z zaangażowania Samorządu Województwa w działalność sieci?

— Jednym z zadań stawianych przed Krajową Siecią Obszarów Wiejskich jest wspomaganie wdrażania PROW 2014–2020. Chodzi tu m.in. o informowanie społeczeństwa o for-

mach wsparcia przewidzianych w programie, a także efektach jego wdrażania. Działania, które prowadzimy w ramach Jednostki Regionalnej KSOW w województwie wielkopolskim, to np. szkolenia dla potencjalnych beneficjentów, poprzedzające każdorazowo ogłaszane nabory wniosków. Szkolimy również pracowników Lokalnych Grup Działania, aby posiadali najbardziej aktualną i fachową wiedzę w zakresie wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Poprzez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich identyfikujemy i upowszechniamy dobre praktyki, które mogą być inspiracją dla przyszłych wnioskodawców. Służą temu m.in. organizowane wyjazdy studyjne czy wydawane publikacje. W szerszym kontekście KSOW aktywizuje mieszkańców terenów wiejskich, zachęca rolników do współpracy, a także przyczynia się do promocji turystyki wiejskiej i dziedzictwa kulinarnego.

W ostatnich latach, dzięki funduszom unijnym przeznaczonym na wsparcie sieci, z powodzeniem promowaliśmy nasz region podczas krajowych i zagranicznych imprez targowych i wydarzeń kulturalnych. Warto wspomnieć chociażby targi Grüne Woche w Berlinie, Agrotavel w Kielcach, Smaki Regionów i Tour Salon w Poznaniu, Międzynarodowe Targi Turystyczne we Wrocławiu czy Dzień Św. Marcina w Brukseli.

Co roku przeznaczamy również środki na wsparcie tzw. Partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Partnerem KSOW może zostać każdy podmiot, który chce realizować przedsięwzięcia służące mieszkańcom obszarów wiejskich. Dzięki przyznawanemu dofinansowaniu organizowane są takie działania, jak szkolenia, warsztaty, konferencje, wyjazdy studyjne, imprezy plenerowe, konkursy i publikacje. Zapraszam do odwiedzania strony internetowej www.wielkopolskie.ksow.pl, gdzie można znaleźć bardziej szczegółowe informacje na temat Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w Wielkopolsce.

Fot. Adrian Kapuściński

Prelegenci konferencji podsumowującej dotychczasowe efekty wdrażania PROW 2014–2020 oraz PO Rybactwo i Morze w województwie wielkopolskim. Od lewej: Tomasz Szeweluk – dyrektor Departamentu Działań Delegowanych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie, Tomasz Tereskiewicz – dyrektor Departamentu Wsparcia Rybactwa w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie, Szymon Marciniak – naczelnik Wydziału Lokalnych Strategii Rozwoju Departamentu Rybołówstwa w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Izabela Mroczek – dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, Mariusz Chojnacki – Wójt Gminy Ceków Kolonia, Przemysław Majchrzak – Wójt Gminy Wągrowiec oraz Małgorzata Blok – prezes Stowarzyszenia Wielkopolska Sieć LGD.

Beneficjenci PROW inwestują w gospodarkę komunalną

66,7 miliona złotych to kwota pomocy, którą w czerwcu 2017 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego przyznał wielkopolskim gminom i zakładom gospodarki komunalnej na zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w ramach PROW 2014–2020. Na terenie województwa realizowanych jest 55 inwestycji tego typu. Beneficjenci złożyli do tej pory 43 wnioski o płatność, a część z nich dotyczy rozliczenia całości operacji. Oznacza to, że wiele obiektów zostało oddanych do użytku i służą już mieszkańcom.

Źródło: UG Brudzew

W uroczystym otwarciu przebudowanej i rozbudowanej stacji uzdatniania wody w Dąbrowie w gminie Brudzew udział wzięła m.in. radna sejmiku województwa wielkopolskiego Anna Majda. Inwestycję zrealizowano dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020.

Jeżeli myślimy o poprawie warunków do życia na obszarach wiejskich, to jednym z podstawowych zadań, które trzeba uwzględnić, jest zaopatrzenie budynków mieszkalnych w bieżącą wodę oraz odprowadzenie nieczystości. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 ułatwia to zadanie gminom i zakładom gospodarki komunalnej. Wsparciem finansowym obejmowane są inwestycje przeprowadzane w miejscowościach zlokalizowanych poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Chodzi zatem o małe miejscowości, zamieszkiwane przez nie więcej niż 5000 mieszkańców. W obecnej perspektywie programowej łatwiejszy dostęp do dofinansowania mieli wnioskodawcy, którzy ubiegali się o pomoc na realizację zadań w miejscach, gdzie nie korzystano z funduszy unijnych w ramach PROW 2007–2013. Miało to na celu zmniejszenie dysproporcji rozwojowych w naszym regionie i skierowanie pomocy publicznej do miejscowości, które są najbardziej zaniedbane pod względem gospodarki wodno-ściekowej.

Źródło: UG Kolo

Prace budowlane prowadzone na terenie hydroforni w Stelutyszkach w gminie Kolo.

Środki zakontraktowane w ramach poddziałania pn. „Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” przeznaczone są na realizację zarówno operacji liniowych, czyli budowę

REALIZACJA PROW

Źródło: UG Wierzbinek

Mieszkańcy Sadlna w gminie Wierzbinek w powiecie konińskim, wspólnie z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim oraz wójtem Pawłem Szczepankiewiczem, podczas uroczystego oddania do użytku odcinka kanalizacji sanitarnej, zbudowanej dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020.

Źródło: UM Wolsztyn

Przydomowe oczyszczalnie ścieków nie muszą negatywnie wpływać na estetykę otoczenia. Na zdjęciu oczyszczalnia zlokalizowana na terenie gminy Wolsztyn.

sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowych, jak i na zadania o charakterze punktowym. Do tych drugich zaliczyć można wszelkiego rodzaju prace związane z budową, przebudową lub rozbudową stacji uzdatniania wody, ujęć wody oraz budowę oczyszczalni ścieków, w tym przydomowych. Refundacji podlegają również koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

— *Dzięki Programowi Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w Wielkopolsce budowanych lub przebudowywanych jest 113,5 km sieci wodociągowej, 77 km sieci kanalizacji sanitarnej, 806 przydomowych oczyszczalni ścieków, 23 stacji uzdatniania wody, 9 ujęć wody oraz 9 oczyszczalni ścieków* — mówi Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski.

Blisko dwie trzecie kosztów kwalifikowalnych zadań realizowanych przez beneficjentów Programu finansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wysokość pomocy wynosi do 2 milionów złotych na beneficjenta w okresie realizacji Programu, przy czym koszty kwalifikowalne pojedynczej operacji nie mogą przekroczyć 1 miliona euro.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, realizacja zadań powinna zakończyć się w terminie 24 miesiące od momentu podpisania przez beneficjenta umowy z Samorządem Województwa Wielkopolskiego. Zakończenie ostatniej z 55. dofinansowanych inwestycji przewiduje się zatem do połowy przyszłego roku.

Źródło: UG Tarnówka

Wójt Gminy Tarnówka Jacek Mościcki dołącza budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Tarnowcu.

Źródło: UG Brzeziny

Nowa stacja uzdatniania wody w miejscowości Piegoniśko Wieś na terenie gminy Brzeziny powstała przy zaangażowaniu środków unijnych w ramach PROW 2014–2020.

Targowisko to miejsce, które powinno tętnić życiem

W Jaraczewie w powiecie jarocińskim oddane zostało do użytku nowe targowisko gminne, dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Jest to pierwsza inwestycja tego typu zrealizowana w województwie wielkopolskim w obecnej perspektywie budżetowej. Uroczyste otwarcie obiektu odbyło się 8 sierpnia 2018 roku.

Źródło: UMIG Jaraczewo

Na zaproszenie burmistrza Jaraczewa Dariusza Strugały w uroczystym otwarciu targowiska w Jaraczewie udział wzięli m.in. Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski oraz poseł do Parlamentu Europejskiego Andrzej Grzyb.

— Środki unijne w ramach PROW 2014–2020 są dobrze wykorzystywane. Oddane do użytku targowisko w Jaraczewie, wybudowane dzięki przyznanemu dofinansowaniu, to nowoczesny obiekt, który może stać się wizytówką miejscowości. Przyczyni się jednak przede wszystkim do promocji lokalnych produktów, umożliwiając rolnikom wygodną sprzedaż bezpośrednią — mówi Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski.

— Z nowego targowiska można korzystać w każdą środę od godziny 7.00 przez cały dzień oraz w soboty między 7.00 a 12.00. Serdecznie zapraszam zarówno wystawców, jak i kupujących. Jestem przekonany, że to miejsce będzie tętnić życiem — dodaje burmistrz Jaraczewa Dariusz Strugała.

W listopadzie 2017 roku, w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, podpisanych zostało 15 umów dotyczących inwestycji w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów. 10,5 miliona złotych, pochodzących z Programu Rozwoju

Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, trafiło do gmin z naszego województwa. Są to gminy: Zakrzewo, Łobżenica, Białośliwie, Wieleń, Wągrowiec, Chrzypsko Wielkie, Szamotuły, Oborniki, Zbąszyń, Pызdry, Dąbie, Jaraczewo, Grodziec, Stawiszyn oraz Dobra.

Jednym z warunków koniecznych do spełnienia, aby uzyskać dofinansowanie, było zagwarantowanie, że powierzchnia handlowa targowiska w co najmniej 30% przeznaczona zostanie dla rolników pod sprzedaż produktów rolno-spożywczych. Ponadto warto wspomnieć, że targowiska powstałe w wyniku dofinansowania ze środków PROW 2014–2020 powinny być utwardzone, oświetlone, przyłączone do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej. Zadaszone stoiska na targowisku powinny obejmować co najmniej połowę powierzchni handlowej, posiadać miejsca parkingowe i urządzenia sanitarnohigieniczne oraz być oznaczone nazwą „Mój Rynek”. Krótko mówiąc, muszą spełniać najwyższe standardy.

W gminie Połajewo będą scalać grunty

30 sierpnia 2018 r. Samorząd Województwa Wielkopolskiego zawarł umowę z Powiatem Czarnkowsko-Trzcianeckim. Umowa dotyczy dofinansowania na kwotę 5,8 milionów złotych, które powiat otrzymał z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 na przeprowadzenie scalenia gruntów w miejscowości Przybychowo w gminie Połajewo. Celem tej inwestycji jest poprawa strukturyobszarowej gospodarstw rolnych, w tym dostosowanie granic nieruchomości do systemu dróg i urządzeń melioracji. Prace scaleniowe powinny zakończyć się w 2023 roku.

Fot. Adrian Kapuściński

Na zdjęciu od lewej: wicestarosta czarnkowsko-trzcianecki Jacek Klimaszewski, przewodniczący rady powiatu Bogdan Tomaszewski, starosta Tadeusz Teterus, wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski, skarbnik powiatu Ewa Dymek oraz dyrektor Departamentu PROW w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego Izabela Mroczek.

Uroczyste podpisanie umowy odbyło się w Czarnkowie, w siedzibie starostwa. W imieniu Samorządu Województwa Wielkopolskiego umowę podpisał wicemarszałek Krzysztof Grabowski, z kolei beneficjenta środków unijnych reprezentowali starosta czarnkowsko-trzcianecki Tadeusz Teterus, wicestarosta Jacek Klimaszewski oraz skarbnik powiatu Ewa Dymek. Przy podpisaniu dokumentu obecni byli również przewodniczący rady powiatu Bogdan Tomaszewski, wójt Połajewa Stanisław Pochyluk, sołtys Przybychowa Ryszard Ratajczak oraz dyrektor Departamentu PROW w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu Izabela Mroczek.

— *Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich środkami finansowymi z budżetu Unii Europejskiej spowodowało większe zainteresowanie rolników pracami scaleniowymi. Cieszę się, że podpisaliśmy umowę, która sprawi, że nowe warunki przestrzenne ułatwią mieszkańcom funkcjonowanie ich gospodarstw* — powiedział Tadeusz Teterus, starosta czarnkowsko-trzcianecki.

Z przeprowadzonej procedury scalenia gruntów wynikają realne korzyści dla rolników. Postępowanie scaleniowe finansowane jest w 100% ze środków publicznych. 63,63%

kwoty przeznaczonej na zadanie pochodzi ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, pozostała część to środki z budżetu państwa. W wyniku inwestycji powstaną nowe granice działek, zmniejszy się ich liczba, a zwiększy powierzchnia. Dzięki scaleniu działki będą miały zapewniony dostęp do drogi publicznej, możliwa będzie również budowa lub przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych. Powierzchnia objęta scaleniem to 886,4 ha. Grunty te należą do 52. gospodarstw rolnych.

— *W Wielkopolsce nie mamy co prawda aż tak dużych problemów z rozdrobnieniem gruntów rolnych jak np. w wschodniej części kraju. Są jednak miejsca, gdzie te prace są naprawdę potrzebne. W poprzedniej perspektywie programowej scalenie gruntów z powodzeniem zrealizowały powiaty pleszewski i kaliski. W ramach PROW 2014–2020 pierwszą umowę na tego typu zadanie podpisał ponownie powiat pleszewski, a w wyniku drugiego naboru ogłoszonego przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, o środki na ten cel skutecznie aplikował powiat czarnkowsko-trzcianecki* — powiedział wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Pogłębiaamy współpracę partnerską z rumuńskim Sibiu

Od 2 do 6 sierpnia 2018 roku delegacja województwa wielkopolskiego wzięła udział w międzynarodowym „Festiwalu Pieśni Gór”. Wydarzenie odbywa się rokrocznie w rumuńskim Okręgu Sibiu, który od maja tego roku jest regionem partnerskim Wielkopolski. Wyjazd do Rumunii był okazją do zaprezentowania dziedzictwa kulturowego naszego regionu, tradycyjnych smaków, a także wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy Lokalnymi Grupami Działania.

Zródło: UMWW

Podczas „Wieczoru Wielkopolskiego” w Rumunii swój bogaty repertuar zaprezentował Zespół Pieśni i Tańca „Wielkopolanie”. Na zdjęciu członkowie zespołu w towarzystwie m.in. przewodniczącej Okręgu Sibiu Daniela Cimpean, Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Krzysztofa Grabowskiego oraz przewodniczącego Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Mikołaja Grzybja.

Gdy 22 maja 2018 roku Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak podpisywał porozumienie o współpracy partnerskiej pomiędzy Województwem Wielkopolskim a Okręgiem Sibiu w Rumunii, obie strony wyrażały chęć intensywnej współpracy. Na widoczne efekty tego postanowienia nie trzeba było długo czekać. Już na początku sierpnia, na zaproszenie przewodniczącej Okręgu Sibiu Daniela Cimpean, Wielkopolska wzięła udział w jednym z najważniejszych festiwali folklorystycznych w Rumunii CÂNTECELE MUNTILOR („Festiwal Pieśni Gór”). Oficjalnej delegacji przewodniczył wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski. W wizycie uczestniczyli również radny sejmiku województwa Mikołaj Grzyb, burmistrz Stawiszyna Justyna Urbaniak, wójt Pakosławia Kazimierz Chudy, producenci Wielkopolskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarnego oraz przedstawiciele Lokalnej Grupy Działania „Wrota Wielkopolski”, dla której była to znakomita okazja do nawiązania współpracy ze swoimi rumuńskimi odpowiednikami.

Podczas festiwalu bogaty i różnorodny repertuar zaprezentował Zespół Folklorystyczny „Wielkopolanie”. Artyści uczestniczyli m.in. w paradzie zespołów, warsztatach tańca oraz koncercie galowym na scenie głównej, podbijając serca zgromadzonej publiczności wykonaniem w języku rumuńskim pieśni „Hora de munte”. Wydarzenie miało charakter międzynarodowy, nie tylko ze względu na obecność „Wielkopolan”. Obok naszych przedstawicieli, w festiwalu wzięły udział grupy muzyczne z Kalifornii w Stanach Zjednoczonych, Japonii czy Serbii.

Na zakończenie festiwalu zorganizowany został tzw. Wieczór Wielkopolski, przygotowany dzięki współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Zespołu Folklorystycznego „Wielkopolanie”, Lokalnej Grupy Działania „Wrota Wielkopolski” oraz kępińskiej restauracji „P jak Pysznie”, która jest jednym z członków Sieci Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolska.

WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Zródło: UM WYW

„Wielkopolanie” występowali m.in. na głównym rynku miasta Sibiu, wywołując ogromny aplauz zgromadzonej publiczności. Na zdjęciu wspólnie z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim, przewodniczącym Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Mikołajem Grzybem, burmistrzem Stawiszyna Justyną Urbaniak oraz wójtem gminy Pakosław Kazimierzem Chudym.

— *Dzisiejszy wieczór utrzymany jest w konwencji bliskiej polskiemu weselu, bowiem dla Wielkopolski i Sibiu to jeszcze niemal miesiąc miodowy. 22 maja podpisaliśmy porozumienie o współpracy partnerskiej i mamy nadzieję na długą i dobrą przyszłość razem, z korzyścią dla rozwoju obu regionów. Jestem przekonany, że dzięki partnerstwu z Sibiu uda nam się także zwiększyć wiedzę Polaków na temat Państwa pięknego kraju oraz zachęcić Rumunów do odwiedzania Wielkopolski* — mówił podczas uroczystości w Rumunii Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski.

Goście wydarzenia, zgodnie ze staropolskim zwyczajem, zostali przywitani chlebem i solą. Wśród blisko 200. uczestników wieczoru znaleźli się wódcze Okręgu Sibiu, z przewodniczącą Danielą Cimpean na czele, która mimo licznych obowiązków towarzyszyła wielkopolskiej delegacji przez większą część jej pobytu w Rumunii. Uczestnikami spotkania były też władze miasta Sibiu oraz innych miast i gmin naszego partnerskiego regionu, władze festiwalowe, posłowie do parlamentu rumuńskiego, lokalni producenci i przedstawiciele życia społeczno-politycznego. Wśród gości zagranicznych nie zabrakło wspomnianych wcześniej grup z Kalifornii w USA, Japonii oraz Serbii.

Dla wszystkich gości „Wielkopolanie” przygotowali pokaz tradycyjnych wielkopolskich instrumentów ludowych, jak np.: mazanek, sierszenek, dud, kozła weselnego, których nie tylko można było posłuchać, ale także bawić się przy ich charakterystycznych dźwiękach z Wielkopolski. Zebrani goście poznali tańce i zabawy wielkopolskie, m.in. „Chusteczkowego”, „Ceglorza”, „Szyta” czy „Brzuchatego”. Akcentem artystycznym towarzyszyła degustacja tradycyjnych wielkopolskich potraw, którą przygotował szef kuchni restauracji „P jak Pysznie” Paweł Powroźnik. W ramach pro-

mocji lokalnych produktów, Stowarzyszenie „Wrota Wielkopolski” oraz przedstawiciele Sieci Dziedzictwa Kulinarnego przygotowali wielkopolski stół, na którym zagościły wędliny, ogórki kiszzone, kapusta kiszona, smalec, marynowany dereń, sery, grzyby marynowane, pieczywo oraz ciasto. Nie zabrakło też miejsca dla lokalnych nalewek, piwa i cydru oraz naturalnych soków.

Wizyta, poza bardzo udanym i widowiskowym walorem promocyjnym, miała na celu przeprowadzenie szeregu spotkań merytorycznych. Delegacja z Wielkopolski spotkała się m.in. z przedstawicielami gmin należących do Okręgu Sibiu, aby omówić możliwości dalszej współpracy partnerskiej. Wielkopolanie odwiedzili też lokalne gospodarstwa rolne i przetwórcze rolno-spożywcze. W gronie rumuńskich Lokalnych Grup Działania pojawiły się pierwsze pomysły na realizację międzynarodowych projektów współpracy pomiędzy LGD, prowadzących do wzajemnej wymiany doświadczeń i aktywizacji lokalnych społeczności.

Wyjazd do Rumunii był możliwy dzięki dofinansowaniu przedsięwzięcia ze środków europejskich w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Projekt ten wpisuje się w realizację Planu Operacyjnego KSOW na lata 2018–2019 w 2018 roku w województwie wielkopolskim.

Wyjazd do Rumunii był okazją do dyskusji o możliwych formach współpracy pomiędzy Lokalnymi Grupami Działania funkcjonującymi w Okręgu Sibiu oraz w Wielkopolsce.

Fot. K. Kumicka

DZIEDZICTWO KULINARNE

Wielkopolska Sieć Dziedzictwa Kulinarnego świętuje 10-lecie

Od 2008 roku Wielkopolska należy do Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarnego. W projekcie uczestniczy 45 regionów z 13. państw. Wielkopolska sieć skupia obecnie 130. członków. Jubileusz świętowano 17 sierpnia 2018 roku w Gołuchowie na terenie Ośrodka Kultury Leśnej, podczas uroczystej gali XVIII edycji konkursu „Nasze kulinarne dziedzictwo – Smaki Regionów”. Gościem specjalnym wydarzenia był Europejski Koordynator Sieci, Niclas Fjellström.

Fot. A. Kapuściński

Uroczyste wręczenie certyfikatów Sieci Dziedzictwa Kulinarnego w poznańskiej restauracji Delicja w lipcu 2017 roku.

— Sieć Dziedzictwa Kulinarnego przynosi wymierne korzyści dla naszego województwa. Znakomita kuchnia oraz zdrowe i naturalne produkty, oferowane przez naszych wytwórców, pozwalają wyróżnić się i rozwinąć potencjał turystyczny regionu. Przekonujemy się o tym od 10 lat. Czas ten obfitował w ogromną liczbę wydarzeń, podczas których promowaliśmy producentów i restauratorów. W 2017 roku Wielkopolska była gospodarzem Europejskiego Forum Sieci Dziedzictwa Kulinarnego, co najlepiej potwierdza, że działamy prężnie i ta praca jest zauważana w Europie — mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Podstawowym celem istnienia Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarnego jest promocja regionalnej żywności, opartej na lokalnych i tradycyjnych produktach. — Nasz pomysł na promowanie kulinarnego dziedzictwa sprowadza

się do wspólnego logo (biała czapka kucharska na błękitnym tle), ustalonych kryteriów uczestnictwa dla przedsiębiorstw, wspólnego marketingu i działań na szczeblu regionalnym i europejskim — powiedział Niclas Fjellström, koordynujący działania europejskiej sieci. Projekt ma ułatwiać konsumentom i turystom odnalezienie miejsc, w których produkuje i sprzedaje się tradycyjną żywność regionalną. W pierwszej kolejności korzystają na tym poszczególne podmioty, należące do sieci. Dzięki zaangażowaniu we wspólny projekt, mogą liczyć na poprawę rozpoznawalności swojej marki i zwiększenie zbytu oferowanych przez siebie produktów. Korzyści z członkostwa wiążą się m.in. z działaniami promocyjnymi, koordynowanymi na szczeblu regionalnym i europejskim, których zasięg zdecydowanie przekracza indywidualne możliwości marketingowe pojedynczych członków sieci.

DZIEDZICTWO KULINARNE

W szerszym kontekście rola sieci sprowadza się do promowania zdrowego stylu życia i tradycyjnych smaków, ukrytych w regionalnych wiktuałach. Domeną żywności wytwarzanej w oparciu o regionalne tradycje jest fakt, że w procesie produkcji unika się stosowania sztucznych barwników i konserwantów. Wszystko w zgodzie z naturą i proekologicznie. Propagowanie właściwych wzorców żywieniowych koordynatorzy projektu realizują poprzez publikowanie na stronie internetowej www.culinary-heritage.com przepisów kulinarnych na potrawy przyrządzane według dawnych, sprawdzonych receptur przez członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne.

Dzięki uczestnictwu w Sieci każde przedsiębiorstwo, poza prawem używania wspólnego logo, może liczyć na działania promocyjne podejmowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Jedną z form promocji jest umieszczenie na liście członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska, którą można znaleźć na stronie <http://sdk-wlkp.pl>, oraz dodanie do internetowej bazy podmiotów należących do Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne, dostępnej pod adresem: <http://culinary-heritage.com>. Można powiedzieć, że jest to okienko na świat dla małych firm. Ich oferta staje się dostępna dla szerokiego grona odbiorców z całej Europy.

Istotną rolę w promowaniu firm zrzeszonych w Sieci odgrywają imprezy organizowane przez Samorząd Województwa lub odbywające się z udziałem przedstawicieli Województwa. Szereg wydarzeń o charakterze rolniczym bądź związanych z obszarami wiejskimi, zarówno w Polsce, jak i poza granicami kraju, sprzyja prezentacji regionalnego dziedzictwa kulinarnego. W dziesięcioletniej historii Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska jej członkowie uczestniczyli w takich wydarzeniach, jak targi Grüne Woche w Berlinie, Natura Food w Łodzi, Slow Food w Stuttgarcie, Tuttofood w Mediolanie, Smaki Regionów w Poznaniu, dożynki prezydenckie i wojewódzkie oraz wiele innych. Poza tym Urząd Marszałkowski w Poznaniu wydaje co roku publikację prezentującą wszystkich członków Sieci.

— *W ostatnim czasie intensywnie pracujemy nad tym, aby produkty oferowane przez członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne znajdowały się w dużych sieciach handlowych. Staramy się, żeby były odpowiednio eksponowane, co pozwala przyciągnąć uwagę klientów poszukujących zdrowych i tradycyjnych smaków* — mówi koordynator wielkopolskiej sieci Mateusz Sieradzki.

Uroczystość 10-lecia Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska została zorganizowana przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie. W trakcie wydarzenia wręczono nagrody laureatom wojewódzkiego etapu konkursu „Nasze kulinarne dzie-

dzictwo – Smaki Regionów”. Ogólnopolski finał konkursu odbywa się w trakcie poznańskich targów „Smaki Regionów”, które w tym roku zaplanowano na ostatni weekend września. Zdobywcami pierwszych nagród podczas gali w Gołuchowie są: Grupa dla Rybna Wielkiego za „Smalec z mięsem z piekarnika”, Katarzyna Kaptur za „Rybne klopsiki z octem jabłkowym”, Spółdzielczy Związek Grup Producentów Rolnych LAZUR za ser „Lazur Błękitny”, Noteckie Miody za „Miód Akacyjny”, Grażyna Szłapka za ser „Maciek”, Dorota Kozak za „Miód Wiosenny”, Grupa Producentów Rolnych „Chrobry” za zupę krem z ziemniaków „Ślepe Ryby”, firma Semco za „Olej wiesiołkowy”, Stowarzyszenie Zagroda Pszczółki za „Babkę miodową z Katarzynowa”, Martyna Szląg i Agnieszka Wiśniewska za „Soki Dziadka Franka”, Szczepan Banasiak za nalewkę z gruszki oraz KGW Lutogńiew za gołąbki.

Uroczystościom towarzyszyła prezentacja produktów regionalnych i tradycyjnych, sygnowanych logo Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska. Kilkunastu członków Sieci przygotowało do degustacji swoje produkty, m.in. sery, miody i wędliny. Uczestnicy spotkania mogli również zapoznać się z rękodzielnictwem zaprezentowanym przez Lokalne Grupy Działania. Na zakończenie spotkania, na festynowej scenie wystąpił zespół Stawiszynianki oraz kabaret EWG.

Sieć Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska propaguje regionalną żywność wśród najmłodszych. 26 lipca 2018 roku, w Ośrodku Pascha w Przedborowie w gminie Mikstat, dzieci robiły witraże z logiem Sieci oraz wypiekały chleb i bułki.

Zródło: UMWW

Stawiszyn dba o tradycję

19 sierpnia 2018 roku w Stawiszynie w powiecie kaliskim odbyła się Parada Straży Grobu Pańskiego. W tej niecodziennej uroczystości, zorganizowanej przez Partnera KSOW – Miasto i Gminę Stawiszyn, wzięło udział pięć drużyn strażackich: z Dobrzecza, Iwanowic, Chocza, Wielowci i Stawiszyna. Wydarzenie miało na celu zachowanie i promocję dziedzictwa kulturowego regionu. Poza paradą organizatorzy przygotowali konkursy plastyczne i literackie, które przeprowadzili wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Źródło: UMIG Stawiszyn

Uczestnicy Parady Straży Grobu Pańskiego w Stawiszynie.

— Mam świadomość, jak ważne jest kultywowanie tradycji, dlatego staram się wspierać wszelkie inicjatywy zmierzające w tym kierunku. W ubiegłym roku Turki Stawiszyn otrzymały nowe stroje, które uatrakcyjniły ich udział w ogólnopolskiej paradzie, zorganizowanej na Podkarpaciu. To właśnie tam zrodził się pomysł na zorganizowanie Parady Straży i Grobu Pańskiego w Stawiszynie. Dzięki pomocy z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, pomysł ten udało się zrealizować już w tym roku — powiedziała Justyna Urbaniak, burmistrz Stawiszyna.

Chociaż tradycja zaciągania straży przy grobie Jezusa Chrystusa znana jest w całym kraju, to tylko w nielicznych miejscach służbę tę pełnią tzw. Turki. To również strażacy ochotnicy, ale ubrani w wielobarwne mundury, uzbrojeni w szable lub halabardy. Pochodzenie ich nazwy tłumaczy się na kilka sposobów, ale w Wielkopolsce znana jest wersja, według której historia Turków sięga czasów Odsieczy Wiedeńskiej. Wojska walczące u boku Jana Sobieskiego zgromadziły łupy wojenne, m.in. zdobyczne mundury i flagi. Wracając do kraju mieli wejść do kościoła akurat w Wielki Piątek. Spostrzegłszy, że przy grobie Jezusa nikt nie stoi, ubrali się w tureckie mundury i zaciągnęli straż.

Dziś Turki pełnią swoją wartość przy grobie od Wielkiego Piątku po wieczornym nabożeństwie, aż do wielkonocej rezurekcji. Zmieniają się co pół godziny. Czuwają do niedzielnego poranka. Właśnie wtedy odbywa się najbardziej widowiskowa część ich służby: kiedy kapłan oznajmia dobrą nowinę o Zmartwychwstaniu Pańskim, Turki, jak rażone

gromem, padają równocześnie na podłogę. Wówczas rozpoczyna się uroczysta procesja.

— Formacje Turków należą obecnie do rzadkości. Tym cenniejszy jest pomysł organizatorów parady w Stawiszynie, aby zaprezentować lokalnej społeczności tę niezwykłą tradycję i wypromować strażaków, którzy podejmują się tego rodzaju aktywności. Od wielu lat podobne parady odbywają się z powodzeniem na Podkarpaciu, natomiast od kilku możemy podziwiać je również w naszym województwie — powiedział wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który objął patronat honorowy nad wydarzeniem.

W Paradzie Straży Grobu Pańskiego w Stawiszynie udział wzięły drużyny z podkaliskiego Dobrzecza, Iwanowic z gminy Szczytniki w powiecie kaliskim, Chocza (powiat pleszewski), Wielowci z gminy Sieroszewice w powiecie ostrowskim oraz drużyna gospodarzy ze Stawiszyna.

W trakcie uroczystości odbyło się rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Straż Grobu Pańskiego moimi oczami” oraz konkursu literackiego „Straż Grobu Pańskiego – tradycja wciąż żywa”, do których swoje prace zgłosili uczniowie z miejscowych szkół. Autorzy najlepszych prac zostali uhonorowani dyplomami oraz nagrodami rzeczowymi. Projekt pn. „Parada Straży Grobu Pańskiego – promocją dziedzictwa kulturowego Stawiszyna” uzyskał dofinansowanie ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach konkursu nr 2/2018 dla Partnerów KSOW w 2018 roku.

Wielkopolskie mleczarstwo ma się dobrze

W ramach Wielkopolskiego Święta Mleka i Powiatu Kolskiego, które odbyło się 25 sierpnia 2018 roku w Kole, swoje produkty zaprezentowały mleczarnie działające w naszym regionie. Organizatorem wydarzenia, dofinansowanego ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, byli Partnerzy KSOW: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole oraz Powiat Kolski. Uczestnicy święta mogli dowiedzieć się też na temat możliwości uzyskania wsparcia finansowego dla przedsięwzięć realizowanych na obszarach wiejskich. Obok imprezy plenerowej odbyła się konferencja poświęcona perspektywom branży mleczarskiej w Wielkopolsce.

Wśród wystawców, którzy zaprezentowali swoją ofertę produktową, znalazło się siedem przedsiębiorstw branży mlecznej: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Śremie, Spółdzielnia Mleczarska z Wrześni, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Jarocinie, Spółdzielnia Mleczarska Udziałowców w Strzałkowie, mleczarnia TOP TOMYŚL z Nowego Tomyśla, Lazur – Spółdzielczy Związek Grup Producentów Rolnych oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole. Poza degustacją przetworów mlecznych, na gości odwiedzających stoiska czekały gry, konkursy i zabawy, a także pokaz tradycyjnego wyrobu masła.

— *Obecna sytuacja na rynkach światowych korzystnie wpływa na kondycję całej branży mleczarskiej. Utrzymujące się wysokie ceny produktów pochodzenia mlecznego pozwalają generować zyski, które wpływają na stabilizację ekonomiczną i umożliwiają prowadzenie kolejnych modernizacji. W 2019 roku OSM Koło przejmie zakład „Mona” w Koninie. Decyzja o przyłączeniu konińskiej mleczarni do spółki ma kluczowe znaczenie dla rozwoju naszego zakładu* — powiedział Czesław Cieślak, prezes OSM Koło oraz przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

W trakcie imprezy stoiska promocyjne przygotowali też przedstawiciele różnych instytucji działających na terenie powiatu kolskiego, m.in. straży, policji, służb medycznych, urzędu pracy, placówek oświatowych oraz nadleśnictwa. Mieszkańcy powiatu mieli okazję zaczerpnąć wiedzy dotyczącej rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w naszym regionie, w tym możliwości pozyskania funduszy na realizację zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, w ramach tegorocznej edycji Wielkopolskich Dni Energii, promował w trakcie wyda-

żenia postawy ekologiczne pod hasłem „Odnawialne źródła energii i inne sposoby ograniczania niskiej emisji”.

Część plenerową uroczystości poprzedziła konferencja nt. branży mleczarskiej w Wielkopolsce i perspektyw jej dalszego rozwoju. W konferencji udział wzięli m.in. wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski, radna sejmiku województwa Anna Majda, prezes Krajowego Związku Spółdzielni Mleczarskich Waldemar Broś oraz gospodarz spotkania, prezes OSM Koło Czesław Cieślak.

Wielkopolskie Święto Mleka i Powiatu Kolskiego zostało dofinansowane ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach konkursu nr 2/2018 dla Partnerów KSOW. Zadanie jest elementem realizacji Planu Operacyjnego KSOW na lata 2018–2019 w 2018 roku w województwie wielkopolskim.

Zachęcamy do rejestrowania się w bazie Partnerów KSOW.

Formularz zgłoszeniowy dostępny pod adresem www.ksow.pl.

Partnerem KSOW może zostać każdy podmiot angażujący się w rozwój terenów wiejskich, w tym osoby fizyczne.

Rejestracja w bazie pozwala m.in. ubiegać się o dofinansowanie zadań w ramach konkursów dla Partnerów KSOW, ogłaszanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Nabór wniosków na rok 2019 już wkrótce.

**Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl | www.dprow.umww.pl

Publikacja bezpłatna

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.